

Den stædighed der får folk til at stå op hver morgen. En medborger sagde: Man kan ikke gøre LIDT rent. Jeg ringer og ønsker tillykke til en telefonsvarer, et sælle bevis på min hensigt.

Se på mig! Nej se på lyset, det er lyset jeg vil have dig til at se på. Der – nej, højere op, den der lille plet som danser i loftet, den. Ja dér.

Den stædighed hvormed et hus står. Det værste der kan ske, og som man dårligt kan forestille sig. Det værste der kan ske, og som man desværre godt kan forestille sig. Jeg havde en kæreste som kunne klappe fluer, man slår hænderne sammen i luften over fluen, den letter, PANG! Det virker ikke hver gang. De tomme steder efter nedrevne huse, hvor det nu ikke er let at få nye til at spire. Byggetomter. Et dobbelt sørgeligt ord. Folk der læser vejskilte højt. Folk (især ældre, især forældre) som siger: Tak fordi du ringede. I dette rum er der flere roller end der er personer. Medborgeren havde briller. Medborgeren havde et dyr der larmede, en engangsgrill, en sær idé om at hun kunne vinde, hun sendte ind til en konkurrence om at finde på en byline til et smørbart produkt, hun sendte ind til en konkurrence om en sang til sommeren (afleser for Thøger Larsen, hvorfor ikke), hun sendte ind til en konkurrence om at blive kok i et program for amatørpersonale. Jeg bilder mig ind at jeg kan lide at se på løv.

Folk der siger: Jeg ser det som om jeg lige er blevet født. Folk der læser byskilte højt. Min opmærksomhed blev stærkt stimuleret da et par tilhørende deres helt egen genetiske pulje af meget sorthårede, meget solbrændte og veltrænede unge mennesker

krydsede pladsen, deres ansigter som skåret ud i en mørk træsort, han med yppige guldkæder, hun med duplohår. De bedste fester er sammenkaldt med kort varsel. Min kæreste syntes altid han havde været i lige den landsby, på det raststille, i den café før. Det måtte være et ønske om tryghed, om at vende tilbage til det kendte. Han syntes at søge tilfældigheden, mens jeg på min side var af den overbevisning at man måtte lade tilfældet opsøge én, på samme måde som en firkløver kun bringer held, hvis den er fundet uden forsæt. Min opmærksomhed blev stærkt stimuleret i lufthavnen, hvor sæde ved sæde var optaget af umage par, mændene uden undtagelse hvide, korpulente og tyve år ældre end deres asiatiske koner.

Se på mig. Jeg har savnet dig. Nu skal vi rigtig hygge os. Nu ikke så modsat. Se ikke på mig, det er månen jeg vil have dig til at se på, dens sølvlys, du ved man siger at afstanden fra månen til jorden svarer til tredive jordkloder. Se på den. Gør nu bare som jeg siger.

Den stædighed hvormed et hus står. Det der muligvis kan ske. I Mostar var der fred, men husene havde små huller. Den stædighed hvormed byen var fuld af liv: turister (os), handlende (dem), hunde, børn, is, flod, bro. Den stædighed hvormed nye huse opstår. Den stædighed hvormed jeg trykker på knappen igen og igen, selv om jeg nu MÅ have indset at der ikke er mere sæbe i automaten. Den stædighed hvormed vi pakker en madkurv og tager på tur, se selv: græs, cement, flod, en slags træ (hængende grene), en slags træ (nul blade), en krævende udsigt. Den stædighed hvormed vi sidder på vattæpper. Et lidt ungt menneske passerer. Et andet men-

neske kalder: se, der er et dyr. Det lidt unge menneske svarer: jeg har også set et dyr, så bliver det to. Den stædighed det kræver at se et dyr. Den stædighed (som måske skal aflæses som livskraft) hvormed den gamle dame skubber sin cykel ind i menneskemængden i S-toget, selv om alle anbefalinger går på at lade udstigende passagerer komme først. Den stædighed der er ved en container. Den uvished der knytter sig til synet af en container, indeholder den liv? Indeholder den resterne af liv, som efter 43 døgns ophold nu er løbet tør for mad/vand/ilt? Vil den container som på et givent tidspunkt har transporteret et antal medborgere, der efter et ophold på 43 døgn er løbet tør for mad/vand/ilt, senere kunne anvendes til transport af andet gods? Den uvished der herefter knytter sig til ethvert indhold. De bedste fester er sammenkaldt med kort varsel; medbragte øl, pølser på bål, æd ikke de hyldebær rå, de er giftige for sattan. Vi dansede og tog tøjet af stykke for stykke, det blev en lille sulten bunke.

6

Jeg gennemflyver en virtuel udgave af Manhattan fra for 1000 år siden, grøn og vild og busket, en indianer sniger sig langs Wall Street, nu synes vi Central Park er natur. Mange mennesker mener at vi har rigeligt med grønne områder. Undersøgelser viste en mulig sammenhæng mellem autisters evne til at aflæse andre menneskers følelser og deres manglende interesse for skønlitteratur. Undersøgelser viste en mulig sammenhæng mellem botox-behandlede evne til at aflæse andre menneskers følelser og deres manglende interesse for skønlitteratur. Undersøgelser viser at de bedste fester er sammenkaldt med kort varsel. Mange mennesker

5

mener at jeg hellere skulle tage benene ned fra sædet i S-toget, men de kan jo ikke vide at en kommende verdensborger netop er ved at vriste sig fri af mit underliv, jeg tænker smerte større end brækket arm (som er det eneste jeg har at sammenligne med på dette tidspunkt), jeg tænker fårk mange mennesker, farvel foster, adjø til dig og hallo S-tog som fragter mig i en æske af lys ud i den sympatiske nat. Jeg har trezonersklip. Jeg har lånerkort til det lokale bibliotek. Jeg er et stykke triumferende natur.

Den stædighed hvormed borgeren blander de frosne bær til en smoothie. Biler med ekstremt dyre hjulkapsler. Den stædighed der er forbundet med at VILLE kunne lide kaffe. Min opmærksomhed blev stærkt stimuleret da naboen, netop som vi havde slået teltet op og sad og nød udsigten, stillede sig med front mod os, men med ansigtet vendt mod samme udsigt, greb ned i sine badebukser og tog fat om sit lem for i ro og mag at lægge det til rette pegende ud mod samme skov/bjerg/slette som vistnok alle andre end jeg netop da var optaget af. Den mælkekarton Torben havde drukket af (var det ikke Torben han hed), da han straks efter styrtede ud af klasselokalet og spruttede eller næsten kastede den rådne mælk op i vasken ... nej det var Frank, nu husker jeg, det var Frank. Ikke at give sig tid til at lugte til mælken først. Nogen ville have gjort det, men ikke Frank, måske heller ikke Torben. Den uheldighed der klæber ved visse mennesker. En æske til affaldne hår, "håraffald". En æske til kanoniseret hår, lys lang fletning med gul silkesløjfe, et afdødt barn firs år forsinket. En simreret. Et godt ord eller et ord, det er let at misforstå visuelt.

4

Den stædighed der er forbundet med et telt. Den stædighed, hvormed en mand i skilsmisse hver morgen binder sit slips og stiger ud af teltet for at føre et normalt liv. Den usikkerhed der er forbundet med indholdet af containere. Usikkerhed generelt. At man muligvis kan male et portræt af kaos uden at male et kaotisk portræt. Mænd med grønne mælkekasser bag på cykel/knallert, et signal. Den stædighed hvormed ordet skotøjsæske bliver ved med at befinde sig i sproget. At stå på et loppemarked i Rom en tidlig morgen og se en rank slank mørk mand fuldstændig nonchalant rive foto efter foto ud af et mindst hundrede år gammelt fotoalbum og kaste dem fra sig i en kurv der allerede indeholder et andet salgbart loppemarked-item.

3

Mange folk mente at jeg skulle være gået tidligere hjem. Mange folk så det som en fejl at drikke syv glas hvidvin så højeffektivt og direkte efter hinanden. Flere end man skulle tro havde æsker med deres gamle bryllupsbilleder stående på loftet, fra et TIDLIGERE ægteskab, vel at mærke. Mange så fortiden som noget der ikke var helt overstået. Mange folk mente at jeg skulle have ladet være med at danse på den måde, som om det var mig der var den svajende og lidt slatne bambuspind der skulle holde loftet oppe. Mere end 68% af de adspurgte mente at svedlugt var en privatsag. Særligt én person mente at jeg skulle holde lidt igen med kærligheden en anden gang, no offence. Særligt én person mente at jeg var lækker nok og sådan, men måske ikke lige hans type.

2

Den usikkerhed der er forbundet med et i øvrigt glimrende indhold. Usikkerhed generelt. Den stædighed der er forbundet med en svømmehal. Hvis man åbnede et skab og der stod en borger, hvis man åbnede et skab til og der stod en borger, hvis man åbnede et skab til og der stod en borger og et skab og en borger og et skab og en borger og et skab og en borger op til nummer 384. At sidde i en bil i regnvejr, så trygt som i en lille dåse, mennesker og ruder dugger i solidaritet (hvis ikke det ord for længst var taget).

Vinduerne i det lejede sommerhus forekom så snavsede, at min medborger måtte rulle persiennen ned: En fordoblet formørkelse. Tanken om at være lukket inde i en meget hed sauna, som den kvinde i den film. Tørrede judasøresvampe, tørrede kastanjer. At skrive noget dårlig tør tekst. Den der ikke får nogen gave. Værre endnu: Den der får medlidenhed og ingen gave. Døren der står på klem og banker i trækken. Den smule luft der bytter plads, inde-udekonflikt, en astmatisk hvæsen, almindelig luftmangel. Ualmindelig luftmangel. Den stædighed hvormed den gamle dame i svømmehallen svømmer otte baner mens jeg svømmer fyrre, den hvæsen hvormed hun trækker vejret i brusebadet. Jeg røg tredive Cecil om dagen, jeg håber jeg nød det. En måde at se ud mellem fingrene på, så man skåner sig selv for det værste chok. Festen jeg husker på lugten af den sæbe der var på toilettet. Festen jeg husker på det ene trivielle, men dansable nummer der blev spillet om og om igen. Jeg støvsugede perlegruset for murstøv, der døde støvsugeren, det var som forudsagt i brugsanvisningen. Vi

lavede kaffe over gasblus. Det regnede på vores fødder. Snart var alle stolene taget, og de sidstankomne måtte stå med deres stilkede kroppe og føle sig kinky. Arten var så godt som uddød, men dna-prøver opbevarede hos NASA og i en safebox i en gammel salthorst.

Se nu på festen som du forlod, ser den ikke mere eventyrlig ud fra denne afstand, lysblus parasol udedans rygenes selvopretholdende fællesskab, savner du det ikke allerede? Se på mig, nu skal vi rigtig hygge os.

Vi købte en topmadras. Vi købte et sæt salatbestik af en uvil-
lig kenyaner, hemsøj, groft tilvirkede giraffer, en dag ville vi se
det som den oplagte værtindegave. Den stædighed det kræver
(og som man givetvis har) at blive ved med at tale når man net-
op har opdaget at man har talt for længe. Den stædighed det
kræver at færdiggøre en længere anekdote når man netop (midt i
fortællingen) kan se på sin tilhører at man HAR fortalt den anek-
dote før. Stædighed der ikke er til ens eget bedste. Stædighed
generelt. Presset af situationen at give et kram til et menneske
man ikke kender godt nok, og som stadig ved festens slutning (og
derfor muligvis permanent) er svedigt og klamhåndet og ungt. At
have flere nøgler end der er cykler til. At cykle med gipsmaske på
gennem byen ved dagry. At gispe efter luft under dynen sammen
med et menneske man aldrig skal se igen ever. At se månen stige
op, the jasmine moon, mens man låser døren. Diodelys. Vi tænker
i salg, sagde Kenneth fra Telenor, jeg har savnet dig, livet er smukt
som en korrekt lagt støtteforbinding.

Til læseren!

90/89

1

Claus Lynggaard

Hanne Kvist

Hanne Kvist og Martin Glaz Serup 20/05/2014 (Indhold + Læsesteder 1-5)
udkommer på Kornkammer Small Press den 20. maj 2014 i 89 nummererede eksemplarer.
Og som pdf i et uendeligt oplag. Værsgo.
Trykt hos Nofoprint 2014. Tak til Claus Lynggaard og Pernille Arvedsen.

Imens jeg har skrevet på disse korte tekster der skal være klar til den 20. maj — nu er det den 15. april og jeg har lige været til Notaren sammen med Pernille, nu har vi således et gældende testamente, men, bare fordi man har det, som Notaren sagde, er der jo ingen grund til at tage det i brug lige med det samme. Imens jeg har skrevet på disse korte tekster, har jeg bevidst forsøgt at undgå at skrive om visse læseoplevelser fordi de allerede er nærmest kanoniske for mig, selvkanoniserede, virkelig særlige oplevelser, det føles som: oplevelser der har ændret mit liv. Hvordan er det svært at sige, men de har sat sig, de går ikke væk. Lyn Hejinrians *My Life* og Thomas Bernhards *Udslettelse* læste jeg begge i Vietnam i 2005. *Mortens bog* skrev jeg på imens jeg rejste rundt der, noterne fra den rejse danner baggrunden for en del af *Trafikken* *er uivirkelig*. Jeg har skrevet om den læseoplevelse før, i en artikel i Dansk. Ingeborg Bachmanns *Simultan* læste jeg i Berlin, jeg var der for at lære tysk, højtintensivt kursus mange timer hver dag, jeg skrev en tekst til en børneantologi om en elefant, jeg skrev på nogle af de digte der blev til *Romerske nætter*, jeg har skrevet om den læseoplevelse før, i *Mortens bog 2*. Det er særligt den lange novelle *Tre veje til søen* jeg tænker tilbage på. I 2010 var jeg en måned i Rom, jeg skrev på *Romerske nætter*, bogens titel er en hilsen til Pier Paolo Pasolini, det er en linje fra et digt han har skrevet. Børnene kom og besøgte mig en uge, da de skulle hjem igen fulgte jeg dem til banegården, de skulle med toget til Fiumicino-lufthavnen sammen med deres mor, jeg vinkede fra perronen. Jeg ville tage et billede af tvillingerne, men på billedet

ser man kun mig der tager et billede, spejlet i togvinduet. Da de var kørt vidste jeg ikke hvad jeg skulle gøre af mig selv, af savn og sorg, jeg sprang på det første, det bedste tog jeg kunne finde. For at gøre noget, for at flytte mig. Det kørte til Frascati, uden for Rom, ovenover. Jeg gik rundt i solen, i byen, altid er der noget at se, et galleri, gå ind i et supermarked og køb en lille flaske af den hvidvin stedet er berømt for. I lommen lå Pasolinis *Roman Poems* som en kraft. Digtet er der altid, som Niels Frank skriver et andet uundværligt sted. En vej, man ved efterhånden hvilken vej det går, men digtet er der altid.

#3

det jeg måtte tænke for at gøre det. Jeg tænker på et lignende hotelværelse i Ronda i Spanien hvor jeg for et par år siden var for at færdiggøre *Romerske nætter*; her faldt noget virkelig på plads for mig, her forstod jeg noget, i Ronda læste jeg særligt H. C. Andersen. Det er svært for mig ikke at konkludere her, at skrive det åbenlyse, blodtransfusionen, at læse Stein er som at få en blodtransfusion, og så opbyggeligt: at man kan få for meget. Men det kan man jo faktisk ikke.

Lige nu er jeg i London, jeg kom tidligt i morges, kom tidligt til hotellet, men desværre har jeg ikke *early check in*, så jeg efterlod min kuffert og begav mig ud for at se hvor jeg bor. Jeg tror ikke jeg har boet i denne del af London før, East End, Bethnal Green, solen skinner. I solen gik jeg langs Regent's Canal der er fyldt med lange, smalle husbåde, lagde mig på en bænk og faldt i søvn. Da jeg vågnede læste jeg videre i Dan Ringgaards *Stedsans*. Bogen er en blanding af rejsebeskrivelse, læsninger i litteratur og præsentation af forskellig stedsteori, primært i relation til litteratur. Noget af det der gør bogen god – ved siden af det at Ringgaard kan både tænke og skrive – er at den hele tiden er situeret i kroppen, på stedet, han vover noget med sine læsninger. Erindringer inddrages hvor det giver mening, mere som eksempler på erindringer, men intet sted forandler bogen sig til Dan Ringgaards Autofiktion; vi skal ikke høre om en barndom, eller værre: en coming-of-age, eller værre: en igangværende ægteskabelig krise. Det føles som en lettelse. Det må

#4

have noget med det specifikke litterære landskab at gøre, som det har set ud i Norden de sidste 15 år. Ringgaard skriver om *kortets* rolle i forhold til stedet, rummet, lokaliteten, litteraturen, blandt andet skriver han: "Kortets abstraktion lader til at have sin egen dialektik, den inviterer fantasien til at arbejde, om muligt, endnu friere end den kan på et naturalistisk maleri eller i et stykke realistisk litteratur." En aften i Sønderho, i et mere end 200 år gammelt hus hvor jeg boede, sad Lars Frost og jeg i det lille, grønne køkken. Alene hjemme. Den grønne lampe over bordet, og os: bøjet ind over et stort kort over Rom jeg havde fundet frem, pegende, snakkende, fantasiserende imens vi drak limoncello, næsten lykkelige, eller jeg var i det mindste: næsten i Rom.

I remember regretting things I didn't do. I remember wishing I knew then what I know now. Joe Brainards *I Remember*, endelig fik jeg købt den, på Tate Modern i London, hvor den stod under *Critical Theory*; og for første gang fik jeg faktisk læst den også, fra ende til anden, det er jo ikke en bog man behøver at læse på den måde. Den bog, og det har jeg ikke forstået for, er et stykke sorgarbejde. At huske alt det der var der og derfor ikke er der længere. En melankolsk meditation. Hvordan det at tiden går er så intimt forbundet med en dyb, mørk sorg. At vi skal dø; at alt forsvinder, at så meget allerede er forsvundet. Alt det vi aldrig kommer til at gøre om. *I remember one very hot summer day I put ice cubes in my aquarium and all the fish died.*

jeg husker. Faren med et landkort på kroppen, græserne trukket stipleet over maven, ikke bare et landkort, men faren som hele verden.

Første gang jeg bed mærke i metaforen *at få en blodtransfusion* i forbindelse med læsning, var da jeg hørte Peter Laugesen sige det om at læse Shakespeare. Jeg var taget til Brabrand for at interviewe ham til Apparaturl, det var i 2001, året før jeg selv debuterede, vi sad i stueetagen i huset, i hans arbejdsværelse med bordene dækket af mange ting, sirligt ordnet, lagt ud som på et museum, skrivemaskiner, bøger, bunker, piber, vi kiggede ud af de store vinduer på græsplænen udenfor, Laugesen slog ud med hånden, vi talte om poesi og politik, Laugesen gjorde, med afsæt i John Cage, om at det burde være muligt at leve side om side uden at arbejde på at udrydde hinanden: *Ligesom græs tilsyneladende ikke bevidst arbejder på at udrydde græsspurve, og tilsyneladende accepterer at træerne kaster deres blade på det*, sagde han. Siden er jeg stødt på metaforen flere gange, jeg bruger den selv, som nu i morges, hvor jeg ledte efter et citat i det udvalg af Gerttude Steins amerikanske lectures der på dansk har fået titlen *Stein taler*. Jeg læste rundt omkring for at finde citater, jeg blev fuldkommen gennemstrømmet, oplivet, det *summer* sådan i min krop når jeg læser Stein; og første gang jeg læste den bog, to episoder i 2006, at ligge i en lille park på det ydre Frederiksberg, jeg ved ikke engang hvad den hedder, ude ved Flintholm Allé, hvor jeg boede dengang, i solen,

på græsset, og have tid nok. Bare læse. Den fornemmelse. At det var det eneste jeg skulle. Børnene må jo have været et eller andet sted, i en anden by, med deres mor, ellers ville jeg ikke have haft det sådan. Den følelse, den *glade* ved teksten, at det var det eneste sted jeg behøvede at være. Anden oplevelse med samme bog samme år: Napoli. På en lille kinesisk restaurant ved et bord i hjørnet imens jeg ventede på maden, læsende, og halvt frygtede jeg at være ved at blive gik. Jeg var taget fra Rom for at skrive de sidste digte til *Trafikken er uventet*, en bog der havde været forbavsende let for mig at skrive, alt jeg skrev kunne jeg bruge, men til sidst fik jeg problemer. Jeg forstod ikke hvorfor, jeg prøvede i tilfældig desperation at skifte stedet ud for at se om det kunne gøre noget ved skriften, tog med tog fra Rom til Napoli; ankomsten til Napoli i sig selv vild, de afrikanske gadehandlere, ganske aggressive, en helt anden planet end det nordligere Italien, skraldet i gaderne stod i flammer. Jeg lejede mig ind på et hotelværelse, et lille værelse, en seng, et skrivebord, et enormt spejl som jeg ikke kunne undgå at se mig selv i imens jeg sad og skrev, ikke noget kønt syn. Ikke at snakke med nogen i flere dage, bare skrive skrive skrive, og læse Stein, sproget kørte rundt i mig, manisk, uhvileg, jeg tænker virkeligt at det kun er en tilstand jeg skal blive i et par dage, at jeg kan blive rigtig gik af det. Da jeg kom tilbage til Rom var det med et par digte - som jeg måtte trevle op og smide ud. Ufatteligt. Fiasko. Men de banede vej for at jeg så endelig kunne skrive de sidste digte, alt det jeg måtte smide ud, alt

To erindringer fra Prag; at jeg sidder i nogle dårlige, hårde, hvide metalstole foran en boghandel eller en café, jeg husker det som om det er Václavská Náměstí, og læser i Kafkas brev til sin far; i en engelsksproget udgave, produceret i Prag, brunt omslag. Næste klare erindring: at jeg sidder på et værtshus, jeg kan se på lyset i den erindring at det er en anden dag, måske dagen efter eller dagen efter igen, det er midt på dagen, sollys, jeg sidder indenfor, ved et bredt træbord, på en træbænk, med en kold fadøl, de fadøl, deres evindelige papbrikker, og skriver et langt brev i hånden til min far. Brevet til faren, jeg sendte det til min kusine. Så vidste jeg at det blev læst og jeg kunne være sikker på at det ville blive distribueret til hele familien, at alle kom til at kende til det. Det var ikke *Kære far, forstá miĝ ret ...*, men *Kære Marie*. Det brev betød noget i forholdet til min far, selvom jeg ikke ved om han nogensinde læste det, de har altid passet på min far, skånede ham, hans søskende, hans mor, syntes at han var den sjoveste, den klogeste, den der kunne slippe afsted med mest, ja, vel med hvad som helst. I familien. Det betød noget for mig, at formulere mig, For nogle år siden spurgte tidsskriftet *Banana Split* om jeg ville bidrage til et tema om 'Fædre'. Jeg ringede til Marie for at få brevet. Hun vidste præcis hvad jeg talte om, huskede det tydeligt, men, sagde hun, de havde lige ryddet op, det var ikke længe siden at det var blevet smidt ud. Jeg er stadig chokeret over det. Man må ikke smide forfatters breve ud, sagde jeg. Så selvhøjtidelig er jeg altså. Jeg husker et billede fra Kafkas brev, eller måske er det fra Robert Crumbs *Kafka for Dummies*, hans tegning, som

#1

